

Gmina Pysznic

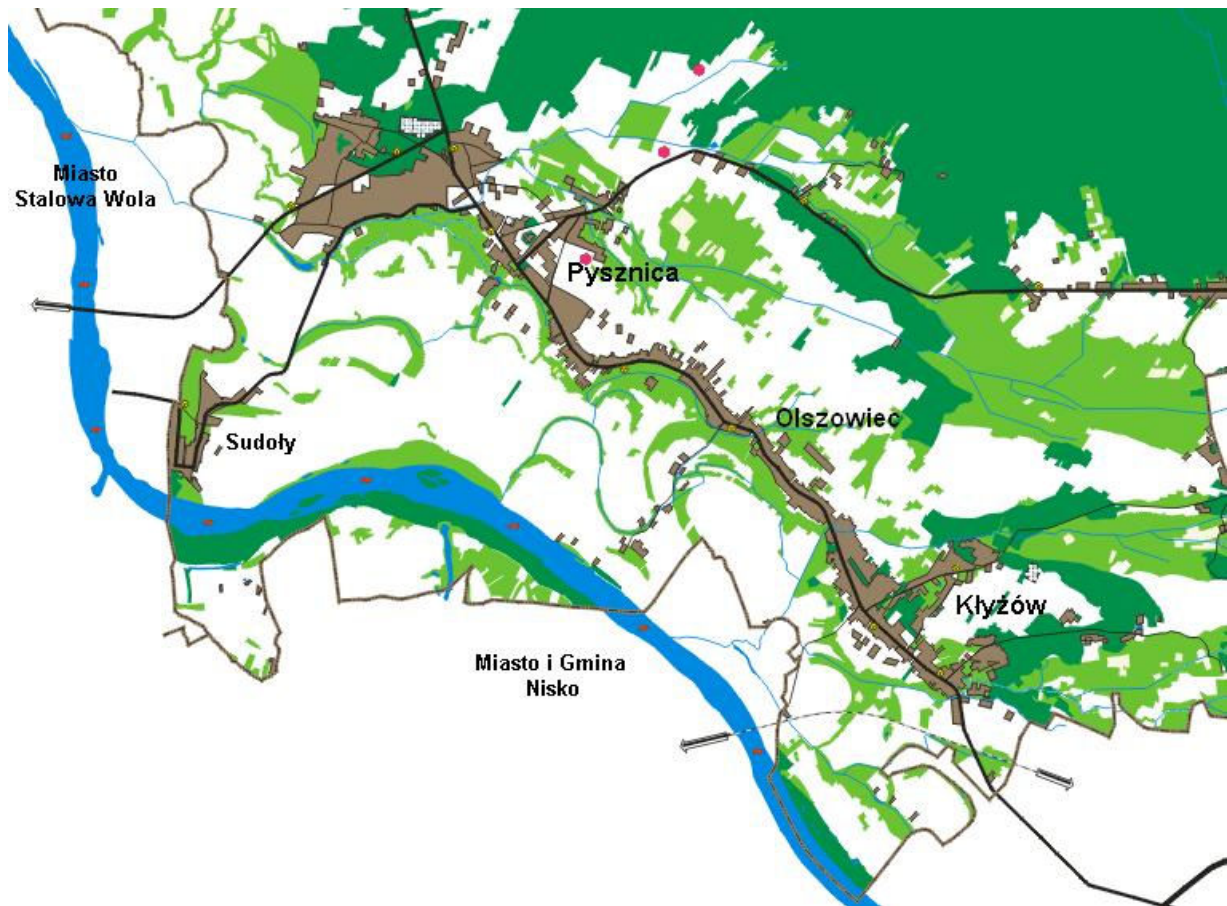
PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI PYSZNICA

na lata 2009 - 2016

Pysznic, styczeń 2009 r.

Spis treści

1. Wstęp.....	4
2. Charakterystyka.....	5
3. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości	18
4. Analiza SWOT.....	25
5. Nasza wizja.....	28
6. Planowane zadania inwestycyjne i przedsięwzięcia aktywizujące społeczność lokalną	29
8. Powiązania Planu odnowy miejscowości Pysznica z innymi dokumentami.....	34

1. Wstęp.

Miejscowość Pysznica stanowi centrum życia społeczno-kulturalnego gminy Pysznica. Na terenie Pysznicy funkcjonują 3 sołectwa: Pysznica, Sudóły i Olszowiec.

Mieszkańcy Pysznicy chcą żyć w bezpiecznej, ładnej i przyjaznej miejscowości. By poprawić warunki swojego zamieszkania i rozwijać swoją miejscowość chcą osobiście zaangażować się w działania.

Nielatwo jest znaleźć środki na wszystkie potrzeby mieszkańców. Jedną z możliwości poprawy jakości życia oraz tworzenia nowych źródeł utrzymania jest pozyskiwanie funduszy zewnętrznych, w tym z Unii Europejskiej. W związku z tym, rady sołeckie wspólnie z mieszkańcami opracowała plan odnowy miejscowości.

Plan odnowy miejscowości ma pobudzić mieszkańców do wspólnego działania na rzecz miejscowości Pysznica. Plan określa najważniejsze działania, które sami zainteresowani uznali za możliwe do zrealizowania, przy założeniu także ich własnej aktywności oraz przy zaangażowaniu władz samorządowych gminy Pysznica.

Plan ma charakter otwarty, stąd istnieje możliwość dopisywania nowych zadań, które w opinii społeczności Pysznicy, wpłyną korzystnie na rozwój i przyczynią się do zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich.

Plan odnowy miejscowości będzie między innymi załącznikiem do projektów zgłaszanych w celu uzyskania pomocy finansowej w ramach funduszy Unii Europejskiej. Plan odnowy miejscowości Pysznica dotyczy lat 2009 - 2016.

W okresie tym podejmowane będą określone - z uwagi na zaplanowane cele i priorytety rozwojowe - działania inwestycyjne, a także inne o charakterze aktywizującym społeczność lokalną (np. imprezy kulturalne i sportowe).

2. Charakterystyka.

Położenie miejscowości i przynależność administracyjna

Miejscowość Pysznica położona jest w środkowej części gminy. Składa się z kilku osiedli (nazwy zwyczajowe – Sołtysy, Centrum, Kaczyłów, Szklana Górka, Podlesie, Podorenda, Ziarny, Podkościele, Podborek, Jasna Polana oraz Olszowiec i Rędziny, Sudoły i Malce). Wokół centrum w sposób naturalny skupiają się pozostałe osiedla. Każda z części miejscowości rozbudowuje się, powstają nowe domy jednorodzinne z estetycznie zagospodarowanym otoczeniem.

Przy skrzyżowaniu dróg: Pysznica – Jastkowice – Stalowa Wola usytuowany jest cmentarz parafialny.

Od wschodu wieś otaczają malownicze, bogate w owoce runa leśnego kompleksy leśne. Na terenie tzw. „Żwirowni” (wyróbiska po żwirze) powstały nieduże stawy, w których żyją drobne gatunki ryb. Jest tam również stanowisko rosiczki – rośliny będącej pod ścisłą ochroną.

Nad Sanem spotkać można pasjonatów wędkarstwa, którzy w zaciszu nadrzecznych zarośli spędzają swój wolny czas.

Na obrzeżach wsi, z dala od zabudowań usytuowany został Zakład Segregacji Odpadów wraz z gminnym wysypiskiem śmieci.

Przysiółki wsi Pysznica: Sudoły i Malce, leżą nad Sanem, po obu jego stronach. Tak, że obszar ten przedzielony został szerokim pasmem rzeki, a odległość jaką należy pokonać, aby przejechać z jednego przysiółka do drugiego to ok. 6 km drogi.

Ważniejsze drogi: przez Pysznicę biegną drogi powiatowe: Zarzeczce - Rzeczyca Długa, Stalowa Wola - Pysznica, Pysznica - Piskorowy Staw, Ziarny - Sudoły - Stalowa Wola oraz drogi gminne: Pysznica - Podborek, Podborek - Ziarny, Pysznica - Kaczyłów - Podlesie, Pysznica - Podkościele, Kaczyłów - Szklana Górka, Sudoły - Zasanie, Olszowiec - Zasanie.

Sołectwo Pysznica jest jednym z większych w gminie, na jego obszarze znajduje się szereg instytucji służących mieszkańcom pozostałych miejscowości.

Miejscowość Pysznica jest korzystnie położona względem szlaków komunikacyjnych. Z centrum do Stalowej Woli jest około 5 km. Na tym terenie funkcjonuje komunikacja autobusowa MKS i PKS.

Powierzchnia: 3 367,48 ha.

Ludność: 5036 osób, w tym poniżej 18 lat – 904 osoby, od 19 do 55 lat – 2 911 osób, powyżej 56 lat – 1162 osób (stan na dzień 20 stycznia 2009r. wg danych z ewidencji ludności)

Z kart historii

W części dawnej Puszczy Sandomierskiej, w pobliżu rzeki San, wzdłuż rzeczki zwanej Pyszenka, na wzniesieniu 161 m n.p.m. położona jest wieś Pysznica.

Teren ten zamieszkały był już przez członków kultury łużyckiej. Potwierdza to odkryte w latach 70-tych XX w. przy obecnej drodze Pysznica - Stalowa Wola cmentarzysko ciałopalne, które wykorzystywane było przez około 400 lat przez dużą grupę rodową. Przebadane groby zawierały naczynia wykonane z gliny, ozdabiane przed wypaleniem odciskanymi i rytymi szlakami. Z badań wynika, iż ówczesni mieszkańcy tego terenu prowadzili osiadły tryb życia zajmując się przede wszystkim uprawą roli i hodowlą zwierząt, głównie owiec lub kóz oraz świń. Bliskość lasów i rzeki zapewniała im też obfitość dzikiej zwierzyny, ryb, runa leśnego.

Istnieje taka oto legenda na temat powstania Pysznicy: „Pewnego razu król Zygmunt August polował w tej okolicy. Gdy zobaczył pięknego jelenia ruszył za nim w pogoń. Niestety nie udało mu się go upolować. Król zmęczony zsiadł z konia i zaczął podziwiać piękną okolicę. Po chwili usłyszał szum potoku, podszedł bliżej i spragniony zaczerpnął dłonią wody. Była ona bardzo smaczna, dlatego postanowił założyć nad rzeczką osadę o nazwie Pyszna Wola”.

Ze źródeł historycznych wynika, że dnia 12 lipca 1558r. król Polski Zygmunt II August wystawił przywilej lokacyjny Serafinowi Dobaniowskiemu, w którym polecił założenie "na surowym korzeniu" nowej wsi pod nazwą Wola Pysznicka. Zgodnie z przywilejem król zwolnił wszystkich osadników od płacenia podatków i innych powinności, aby mogli się oni zagospodarować.

Nazwa wsi przez kolejne lata ulegała zmianom na „Spyszna Wola”, „Wola Piszynska”, „Wola Pysznica”, a od połowy XVII w. znaleźć można w źródłach niemal współczesne brzmienie „wieś Pisznica”.

Okolo 1564r. został wybudowany drewniany kościół pod wezwaniem Podwyższenia Krzyża Świętego, o powstanie którego poczynił starania u króla ówczesny sołtys Pysznicy Grzegorz Studziński.. Świątynia ta wyposażona była w 3 ołtarze, drewnianą monstrancję i chrzcielnicę. Ów sołtys postarał się także o zbudowanie w Pysznicy młyna, co niezależnie jej mieszkańców od innych miejscowości.

W 1569r. podczas pobytu na obradach w Lublinie król Zygmunt August wydał dekret, na mocy którego ustanowił parafię w Pysznicy i odpowiednio ją uposażył. W tym samym roku obdarował parafię dwoma dzwonami, które zawisły na drewnianej dzwonnicy krytej gontem.

W 1605 roku biskup krakowski kardynał Bernard Maciejowski w opactwie Benedyktynów w Tyńcu wydał dokument, mocą którego ustanowił parafię w Pysznicy i zatwierdził używany już tytuł Podwyższenia Krzyża Świętego. Parafia była rozległa i obejmowała oprócz Pysznicy: Domostawę Nową, Jastkowice z Domostawą Starą, Katy, Kutły, Kłyżów, Rudę Jastkowicką, Kuziory, Moskałe, Palenie, Szwedy, Wołoszyny, Żdziary. Do parafii należała też filia w Kurzynie z Jarocinem i mostkami-Sokalami. Pierwotnie parafia wchodziła w skład diecezji krakowskiej, dekanat Miechocin, następnie przeszła do diecezji przemyskiej dekanat Rudnik n/Sanem.

Ze względu na zajmowany przez parafię obszar przy kościele w Pysznicy istniała szkoła parafialna. (najprawdopodobniej od XVI w.) Uczono w niej czytania, pisania, śpiewu i prawd wiary. Nauczycielami byli księża wikarzy i organści. Pierwszą wzmiankę mówiącą o istnieniu szkoły zawiera dekret reformacyjny wizytacji z 1604 r., w którym: "wizytator upomina, że powinien mieć pleban rektora szkoły". Można z tego wnioskować, że szkoła była, ale nie wiadomo jak funkcjonowała i kto prowadził w niej naukę. Następna wzmianka pochodzi z 1617 r. - szkoła istnieje, która kieruje "rector scholare", kierownik szkoły o imieniu Martinus." W 1646r. budynek szkoły zniszczony. W 1676r. - szkoła wznawia działalność "rektorem scholae" jest Florian Czechowicz, lat 48.

Od XVII wieku do Pysznicy i okolic napływała ludność z Mazowsza, Rusi, Wołoszczyzny, Litwy oraz jeńcy tatarscy i tureccy. Ludność napływowa stanowiła mieszanekę kulturową, z której wyodrębniła się z czasem grupa etniczna Lasowiaczy.

Rozwój gospodarczy wsi został sparaliżowany podczas Rokoszu Zebrzydowskiego, a następnie dotkliwie straty doznała ludność podczas "potopu szwedzkiego". Lustratorzy królewscy w 1664r. stwierdzili niesamowite wyludnienie Pysznicy i okolicznych wsi.

Dopiero około połowy XVIII wieku stan gospodarczy poprawił się wskutek reorganizacji okolicznych królewskich i powstała tzw. "dzierzawa pysznicka", na rolach której zaczęto rozwijać ponownie rolnictwo i hodowlę. Jak wskazują dokumenty, Pysznicza w tym czasie rozrosła się o nowe przysiółki; "Olszów", "Rędziny", "Ziarny" i "Szwoly". Pysznicza stała się jedną z najbogatych i gęsto zaludnionych osad w okolicy.

Dzieje królewskiej wsi Pysznicza zostały zamknięte przez I rozbiór Polski. W roku 1772 tutejsze tereny przypadły Austrii. Zaborcze władze rządowe zajęły wszystkie królewskie ziemie i wprowadziły własny podział administracyjny - gospodarczy. Dobra królewskie wystawiono na publiczną licytację. Pysznicę z Olszowcem, Kłyżowem, Słomianą i Studzińcem kupił 25 listopada 1829r. ziemianin Aleksander Udrański. Odtąd wieś Pysznicza straciła swój królewski charakter.

Rozbiory Polski sprawiły, że Pysznicza stała się wsią przygraniczną. Nieopodal bowiem przebiegała granica austriacko-rosyjska. Te okolice i jego mieszkańcy dawali schronienie i służyli pomocą ludziom biorącym udział w walkach o odzyskanie niepodległości.

Zachowały się wspomnienia Pani Marii Leo, której krewny ks. Karol Werner był wówczas proboszczem w Pysznicy, a plebania pysznicka była punktem przetrutowym broni i żywności dla powstańców, pełniła też rolę szpitala dla rannych.

Pierwszym pewnym źródłem potwierdzającym istnienie szkoły jest tzw. "Protokół czynności szkoły", prowadzony od 1792 roku do 1846 roku. Istnieje również dokument z 1853 roku który zawierał ugodę między dworem, a szkołą rozpatrującą sprawę tzw. serwitutów. Z tego dokumentu wynika, że do szkoły w Pysznicy chodzili również dzieci z Kłyżowa.

Wiosną 1791r. zorganizował na własną rękę nauczanie dzieci tutejszy proboszcz Józef Nicałkiewicz, zalecając prowadzenie zajęć szkolnych swemu organizację Józefowi Mazurkiewiczowi. Niebawem władze rządowe zakwestionowały organizację kwalifikacje dydaktyczne i zażądały egzaminu uzupełniającego. Chociaż J. Mazurkiewicz złożył go w jesieni z wynikiem pozytywnym, jednakże nauczanie dzieci rozpoczął 6 lutego następnego roku. Pomimo tej wielomiesięcznej zwłoki nie zdążono przygotować należycie sali szkolnej w Pysznicy. Dlatego nauczyciel interweniował jeszcze w połowie kwietnia do władz rządowych, donosząc im, że nie ma dotąd "ani porządnej izby szkolnej, ani ławek". (...) w 1793r. - został wybudowany nowy budynek szkolny przez proboszcza Tomasza Nicałkiewicza, ale brak jest ławek i nauka się nie odbywa. Nauczycielem szkolnym w 1803r. jest organista. Szkoła jednak nie funkcjonuje, ponieważ rodzice nie posyłają dzieci - były zapewne potrzebne do prac gospodarskich i domowych. W roku 1811-budynek szkolny w pobliżu kościoła stoi pusty, gdyż wieśniacy niechętni są do posyłania dzieci po naukę. W kilka lat później w 1816r. szkoła zostaje siłą odebrana i oddana na mieszkanie urzędnika. Poprzedni nauczyciel odpowiednio przygotowany do uczenia dzieci, został przez prefekturę rządową w Zarzeczcu wypędzony z Pysznicy z wielką szkodą dla parafian i proboszcza. W Pysznicy znajduje się około 50 dzieci płci obojga zdolnych do pobierania nauk. W 1825r. nauczycielem jest Stanisław Dzierżyński, który pobierał wynagrodzenie 250 florenów i 321 wajcarów rocznie. Uczniów ucześnie 60, postępy w nauce są dostateczne. W 1830r. nauczycielem jest Ignacy Rzechał, uczniów 43. W 1840r. nauczycielem jest ks. Józef Gralewski - wikariusz. Uczył 20 dzieci: czytania, pisania, rachowania, katechizmu. W 1843r. nauczycielem jest Franciszek Pika, jego uposażenie wynosi 89 fl, zaś w 1846r. nauczycielem jest Józef Mościsz, który też jest organista, uczących się jest 36 dzieci. Podobnie w roku 1847, w 1849r. ucześnie 40 dzieci, oprócz tego na naukę niedzielną ucześnie 17 osób. Zapisanych dzieci do szkoły w 1853r. było 64, klasyfikowanych w roku szkolnym 1853/54 - 33 uczniów. (...) Następne informacje o szkole w Pysznicy odnajdujemy w szczytkach kroniki szkolnej z 1875r. z których to informacji wiemy, że kierownikiem szkoły i nauczycielem był Franciszek Kłossowski, funkcję tę pełnił od 1870r. Właśnie od 1870 roku datuje się w Pysznicy zorganizowanie publicznej szkoły ludowej pod zarządem państwowym. Pierwotnie mieściła się ona w budynkach prywatnych, zaś w 1875r. Wybudowana została nowa, murowana szkoła o czterech klasach lekcyjnych i mieszkaniu dla kierownika szkoły.

W 1792r. biskup przemyski Antoni Golaszewski konsekrował nowy kościół w Pysznicy. W roku 1806 dobudowano do niego nową drewnianą dzwonnicę na kamiennym fundamencie, umieszczono na niej trzy dzwony; dwa wspomniane wcześniej i największy przydzielony z kolegiaty jarosławskiej w 1800r. przez władze austriackie. Flisacy z Pysznicy sprowadzili go z Jarosławia Sanem, a z Sanu do kościoła przewieziono go wołami. Dzwon ten ważył 6 ton, a głos jego słyszano w odległym Janowie Lubelskim.

Z źródeł historycznych wynika, że w roku 1888 wieś liczyła 381 domów i 2114 mieszkańców, w tym 1879 wyznawców religii rzymsko - katolickiej, 151 izraelitów, 84 protestantów. W tym czasie dobudowano do niewielkiego drewnianego kościoła w Pysznicy tzw. "babiniec" i umocniono ściany.

Od 1909 roku w szkole pracowała Pani Maria Bourdon, która opowiadała, że dzieci do szkoły nosiły książki i zeszyty w parcianych torbach szytych w domu przez matki. Używały do ćwiczeń tabliczek woskowych. Matki dawały im jako drugie śniadanie kawałek chleba, czasem z masłem. Szkoła była wtedy 4-ro klasowa z programem szkoły 6- cio klasowej. Dzieci chodziły do klas: III i IV po dwa lata. Uczyły się języka polskiego, rachunków, religii i języka niemieckiego, zgodnie z przynależnością zaborową. Z kroniki szkolnej 4-klasowej w Pysznicy założonej dnia 8 lipca 1915r. dowiadujemy się, że akta szkolne zostały zniszczone w "czasie infazji" w 1914r. ... Nie oszczędzono także budynku szkoły, porozbijano szafy, stoliki, zniszczono wszystkie akta szkolne, mapy, książki. Przez następny tydzień była szkoła kwaterą wojsk rosyjskich, które w dalszym ciągu prowadziły zniszczenia... " ...Uszkodzono pociskiem południowy róg budynku szkolnego tak dalece, że spowodował pęknięcie i nachylenie ściany. Porozbijano dach zupełnie, który wielką masą spadł na powałę..., "...o naprawie budynku szkolnego nie można było nawet myśleć...", "...urządzono salę naukową w budynku gminnym", w którym naukę prowadziła p. Maria Burdon...", "...nauka trwała do 11 maja 1915 r....", (...) Walki prowadzone na terenie Pysznicy w czasie I wojny światowej spowodowały pożar kościoła oraz dzwonnicy, który strawił je doszczętnie. Ogień stopił również dzwony stanowiące dużą wartość historyczną. Braz ze stopionych dzwonów przejęły władze austriackie na potrzeby wojny. Tylko z wielkiego jarosławskiego dzwonu ocalało serce, które w latach późniejszych, ksiądz prałat Władysław Szubarga, po reaktywowaniu Kapituły Kolegiaty Jarosławskiej, przekazał na rzecz tejże. Po spaleniu zabytkowego, drewnianego kościoła wybudowana została tymczasowa zastępca kaplica, w której odprawiano nabożeństwa do czasu wzniesienia nowego, dużego, muirowanego kościoła.

W czasie walk w 1915 roku spłonęły akta szkolne. Jedynym źródłem informacji jest od tej pory kronika szkolna założona w 1936 roku przez Stanisława Krudysa kierownika szkoły. Budynek szkolny, tam gdzie obecnie jest przedszkole częściowo spłonął. Zajęcia odbywały się w jednym z budynków gminnych. W grudniu tegoż roku po odremontowaniu 3 sal lekcyjnych rozpoczęto znów naukę. Uczyło wtedy poza panią Marią Bourdon jeszcze 3 nauczycieli. W roku 1918 odrestaurowano zdemolowany budynek szkolny. W 1918 roku zniknęły ze ścian emblematy austriackie i zakończono naukę języka niemieckiego. W 1919 roku wprowadzono

7 letni obowiązek szkolny i nowe programy nauczania. Od 1923 roku pracowało 5 nauczycieli, a w następnym roku 6 -ciu. Do szkoły uczęszczało 350 uczniów. Zajęcia odbywały się w budynku szkolnym i w wynajętych salach we wsi. Szkoła należała do kuratorium we Lwowie. Konieczna była organizacja kursów dla dorosłych. W Pyszniczy zorganizowano 2 grupy: dla nieumiejących pisać i czytać oraz dla tych, którzy ukończyli 6 klas szkoły powszechnej.

Przed I wojną światową we wsi działała Kasa Stefczyka założona przez księdza Pawła Domina, pierwszym kasjerem był Jan Ziarno. Kasa przetrwała do II wojny światowej.

W Pyszniczy istniał dwór, gorzelnia i tartak. Życie kulturalne wsi koncentrowało się w szkole. Szeroką działalność prowadził organista i sekretarz gminy Henryk Chohorowski. Od 1909r. współpracowała z nim nauczycielka Maria Wanda Bourdon.

W okresie międzywojennym we wsi swoją działalność rozwijała Gminna Spółdzielnia Kótek Rolniczych, która prowadziła Kursy Przynależności Rolniczego, kierowane przez Ignacego Rostka. We wrześniu 1937 roku miejscowy nauczyciel Bronisław Cmela i wikariusz ksiądz Michał Potaczała zorganizowali Sklep Kółka Rolniczego, który prowadził Tomasz Błażejowski. W czasach międzywojennych bardzo często urządzane były festyny ludowe, które stanowiły ogólnie dostępną imprezę rozrywkową dla całej wsi i przybyłych gości, jak również przynosiły dochody na określone cele. Główną organizatorką tych festynów była pani Maria Bourdon. Ona również przez wiele lat prowadziła Amatorski Teatr Młodzieżowy oraz Teatr Kukiełkowy. W latach międzywojennych Bronisław Cmela zorganizował w Pyszniczy drużynę harcerzy, która była pierwszą wiejską umundurowaną drużyną w powiecie niżańskim.

Sytuacja materialna mieszkańców poprawiła się od 1937r. W związku z rozwojem Centralnego Okręgu Przemysłowego, do którego należała budująca się huta i miasto Stalowa Wola. Niezwykle ważnym elementem pomocy dla mieszkańców było utworzenie przedszkola prowadzonego przez Siostry Serafiki, gdzie pracujące matki mogły zostawić pod dobrą opieką swoje dzieci. A stało się to dzięki zabiegom księdza Michała Potaczały i wsparciu księdza Ignacego Pyzika.

W 1932 roku Rada Gminy powzięła decyzję o budowie nowego budynku szkolnego, zwanego dziś starą szkołą. Realizację rozpoczęto w następnym roku. Gromada zobowiązała się do wszelkiej pomocy w robociznie w ramach tzw. szarwarku. Potrzebne pieniądze uzyskano głównie ze sprzedaży lasu.

W roku szkolnym 1934/35 został oddany nowy budynek szkolny. Dokupiono przylegające do niego 14 akrów łąki, aby poszerzyć boisko szkolne. W maju 1935 roku zmarł Marszałek Józef Piłsudski. Młodzież szkolna, nauczyciele i mieszkańcy wsi wzięli udział w żałobnej manifestacji. 15 uczniów pojechało do Krakowa, by wziąć udział w sypaniu kopca ku jego czci. W roku szkolnym 1939/40 lekcje z powodu działań wojennych rozpoczęły się 1.X. Okupant na początku pozwolił na nauczanie według dawnych programów nauczania. Dokumentacja prowadzona miała być jednak po niemiecku. Potem zakazano nauczania historii, skonfiskowano zasoby

biblioteczne, nie wolno był śpiewać polskich pieśni. Te trudne czasy sprawiły, że frekwencja uczniów była bardzo słaba. W 1941 roku zamieniono szkołę na magazyn zboża, a później na więzienie. Lekcje odbywały się w domach prywatnych. W tych warunkach zmieniono organizację szkoły na 5-cio klasową, zmieniono również program nauczania. Były wielkie problemy z nauczaniem języka polskiego. W 1945 roku w czasie wakacji szkoła pełniła funkcję szpitala. W kwietniu 1939r. parafia Pysznicza liczyła ok. 5 tys. osób.

Osobną kartę w dziejach Pyszniczy stanowi okres II wojny światowej, podczas której działała we wsi dobrze zorganizowana i czynna placówka Armii Krajowej, a w lasach partyzantka. Pomocy partyzantom udzielał proboszcz ksiądz Władysław Szubarga, który zastąpił zmarłego w 1942r. księdza Ignacego Pyzika. Ksiądz Szubarga był kilkakrotnie przetrzymywany jako zakładnik przez Niemców, a w 1943r. wraz z wikarym księdzem Stanisławem Grębskim trafił do obozu w Budzynie, a potem w Zamościu. Dzięki staraniom parafian obaj wrócili do Pyszniczy. Niemcy urządzali też we wsi łapanki i oblawy. Nauka w szkole była nieregularna. Budynek szkolny bywał zajmowany na mieszkanie dla policji, magazyn zbożowy, a po ustąpieniu Niemców na szpital polowy dla Armii Radzieckiej. W czasie wojny wielu Pyszniczan walczyło na różnych frontach, wielu poniosło śmierć w obozach, wielu wyemigrowało po zakończeniu działań wojennych. Nie dla wszystkich też wyzwolenie oznaczało prawdziwą wolność. Walczący w szeregach Armii Krajowej, a także inni mieszkańcy, byli jeszcze długo po wojnie szykanowani przez ówczesne władze.

Po opuszczeniu tych terenów przez wojska niemieckie, pojawiły się wojska sowieckie, które w budynku plebani zorganizowały siedzibę swej kadry dowódczej. Ze wspomnień księdza Władysława Szubargi wiadomo, że wojsko to składało się z różnych ludzi; byli tacy, którzy przyznawali się do polskiego pochodzenia i prosili o modlitwę. Sowieckie oddziały frontowe kilkakrotnie doszczętnie spustoszyły plebanię zmuszając księży do ucieczki.

Po rozpoczęciu nauki w 1945 r. zgłaszała się młodzież do dokończenia edukacji rozpoczętej prze wojna, oraz analfabeci. Szkoła miała organizację 7 klasową, pracowało jak przedtem 6 nauczycieli. W 1950 roku wprowadzono do nauczania język rosyjski. W następnych latach przybywało uczniów i nauczycieli. 22 grudnia 1968 roku nastąpił odbiór techniczny nowego budynku szkolnego (nowa szkoła) mającego 8 sal lekcyjnych, świetlice, kuchnię, bibliotekę pokój nauczycielski, kancelarię.

Reforma szkolna i program 10-latki szkoła zmieniła nazwę na Zbiorczą Szkołę w Pyszniczy. W roku 1999r. na podstawie wprowadzanej w kraju reformy oświaty ówczesna ośmioklasowa szkoła podstawowa została podzielona na sześcioklasową szkołę podstawową i trzyklasowe gimnazjum. Szkoła podstawowa w Pyszniczy przyjęła imię Jana Pawła II.

Ważną datą dla mieszkańców Pyszniczy był rok 1822, kiedy to proboszcz ks. Jan Tokarski uwłaszczył swoich poddanych o osiem lat wcześniej niż wyszedł akt państwowy znoszący pańszczyznę.

W 1958 roku w Sudolach wybudowano szkołę o 2 izbach lekcyjnych z mieszkaniem dla nauczyciela. Powstała ona dzięki wysiłkowi mieszkańców, którzy postarali się o potrzebne na jej budowę materiały (m.in. drewno, które wyłowili, podczas przyboru wód z Sanu, drewno na dach z serwitutu wsi Pysznicza). Lekcje prowadzone były tam dla klas I – III, do czasu jej zlikwidowania w 1999 r. była to filia szkoły w Pysznicy. Obecnie w budynku szkoły organizowane są zebrania wiejskie i wybory.

Do czasu wybudowania mostu na Sanie w 1974r. działała tutaj przeprawa promowa oraz przewóz łódka. Do promu prowadziła ulica Sanowa. W Sudolach na końcu ulicy Sanowej znajduje się murowana kapliczka poświęcona Matce Boskiej Częstochowskiej. Powstała ona w latach 60-tych XX w. w miejsce wcześniejszej kapliczki umieszczonej na wierzbie. Być może mieszkańcy Sudolów, mając daleko do kościoła w Pysznicy, postanowili wybudować przydrożną kapliczkę poświęconą Matce Najświętszej, aby w tym miejscu mogły odbywać się nabożeństwa ku jej czci. Być może uczynili to z wdzięczności Bogu za to, że mieszkając tuż nad Sanem wiele razy uniknęli powodzi.

Drugim ważnym dla mieszkańców miejscem jest przydrożny krzyż znajdujący się obok domu Pana Stanisława Szewczyka. Kuty krucyfiks umieszczony na dużym drewnianym krzyżu postawił po I wojnie światowej Pan Michał Szewczyk (właściciel kuźni) w podziękowaniu za ocalenie ciężko chorego syna. Od tego czasu krzyż był dwukrotnie przebudowywany jak również przesuwany w związku z poszerzeniem drogi. Obecny krzyż wykonany został w latach 80-tych XX w. z inicjatywy Pana Stanisława Szewczyka. Obecnie obok tego krzyża odbywa się święcenie pokarmów w Wielką Sobotę.

Olszowiec to niewielka miejscowość w Gminie Pysznicza. Jak podają źródła historyczne początkowo jego nazwa (ok. XVIII w.) brzmiała „Olszów” i była to dzielnica rozbudowującej się Pysznicy. Przez wiele lat „Olszów”, a potem „Olszowiec” funkcjonował właśnie jako dzielnica Pysznicy. Próby oddzielenia Olszowca od Pysznicy pojawiły się, kiedy jego mieszkańcy poczuli, że nie mogą stanowić we własnych sprawach, gdyż liczniejsi Pyszniczanie decydowali o wszystkim. W latach 80-tych XX w. Utworzone został Sołectwo Olszowiec w skład którego weszli również przysiółek Rędziny.

Najważniejszym miejscem dla mieszkańców Olszowca jest zabytkowa kapliczka. Została ona zbudowana w pierwszej połowie XIX wieku, inne źródła podają jako datę budowy rok 1792. Cała z drewna, obita i kryta gontem. Jej fundatorem był Stanisław Wojciechowski. Kaplica, przypomina kościółek jednonawowy z kruchtą i zakrystią. W głównym ołtarzu jest obraz Matki Boskiej Śnieżnej nad drzwiami wejściowymi chór. Wysoką wartość historyczną mają iluzoryczne malowidła na ścianach i suficie kapliczki, a także obrazy o niepowtarzalnym ludowym charakterze (obraz Św. Rodziny, św. Jakuba, św. Stanisława, św. Jana Nepomucena oraz postać Pana Jezusa jako wiejskiego chłopca). W latach zaboru austriackiego pokrycie

dachowe (gont) zostało zmienione na blachę ocynkowaną. Wewnętrzne ściany kapliczki i podbicie stropowe było wyklejone tapetą papierową o ornamentach roślinnym (ściany), a podbicie stropowe wyklejone było na wzór nieboskonu (gwiazdki).

W czasie, kiedy Polska odzyskała niepodległość po zaborach do lat II wojny światowej, były robione doraźne poprawki na ścianach zewnętrznych (obicie gontowe). Po okupacji zostało poprawione ogrodzenie wokół kapliczki i wymienione zostały niektóre klepki gontowe na ścianach zewnętrznych.

Ponad trzydzieści lat temu w kapliczce wybuchł pożar, ale osmalił tylko ołtarz. Obiekt cudem ocalał od większych zniszczeń.

W czasie komasacji gruntów (1976r.) istniało realne zagrożenie, że kapliczka ta zostanie rozebrana, a grunt na którym stoi stanie się własnością właściciela najbliższej posesji. Jednak dzięki staraniom mieszkańców Olszowca kapliczkę udało się ocalić wraz z terenem, na którym została usytuowana. Kapliczka ta jest swoistym łącznikiem dla miejscowych wyznawców religii katolickiej, bowiem część mieszkańców sołectwa należy do parafii Pysznica, a część do parafii Kłyżów. Kapliczka położona jest blisko granicy obu parafii, a sama należy do Pysznicy. W kapliczce tej w czasie gdy proboszczem pysznickiej parafii był ks. Władysław Szubarga co rok odprawiana była msza święta w drugi dzień Zielony Świątek – obecnie ta tradycja wraca. Oprócz tego w kapliczce są święcone pokarmy w Wielką Sobotę, a w maju i październiku odbywają się nabożeństwa do NMP.

W latach 90 ubiegłego stulecia został wykonany kapitalny remont całej kapliczki. Zrobiony został pod całą kaplicą nowy fundament betonowy i wylana posadzka betonowa w środku.

Uzupełnione zostały zniszczone przez czas i robactwo bierwiona ścian głównych.

Wymieniona została cała konstrukcja dachowa wraz z belkami stropowymi. Pokrycie dachowe zmieniono na blachę miedzianą. Ściany zewnętrzne z pokrycia gontowego zostały zmienione na ściany wykonane z desek i odpowiednio zabezpieczono przed zniszczeniem. W środku na ścianach i chórze zostały uzupełnione malowidła.

Zrobiono nową podłogę (legarowanie i deski podłogowe). Wszystkie obrazy, które znajdowały się na ścianach kapliczki, zostały poddane renowacji (sprawą tą zajął się proboszcz Jan Kłak). Obecnie odnowione są na plebanii.

W kapliczce podczas nabożeństw maryjnych śpiewana była pieśń, która jest swojego rodzaju historią „małej świątyni”. Jej słowa najlepiej znała i śpiewała pięknym głosem Pani Aniela Juda.

Drugim charakterystycznym i mającym znaczenie historyczne obiektem jest kapliczka pod wezwaniem św. Józefa przy ulicy Rędziny. Drewniana kapliczka przydrożna z XIX wieku poświęcona św. Józefowi stała w przysiółku Rędziny nad Sanem. Dziś jest to kaplica murowana, ponieważ tamta uległa zniszczeniu. Najstarsi mieszkańcy Rędzin przekazują powieści, że w strumyku, który płynie obok kapliczki było źródelko. W nim

matki moczyły pieluszki, gdy dzieci były chore, aby św. Józef opiekun Dzieciątka Jezus przywrócił dzieciom zdrowie. Tu odbywały się specjalne nabożeństwa do św. Józefa Patrona ludzi ciężkiej pracy. Ludzie wierzyli, że modląc się do tego świętego będą mieć sprawniejsze ręce, będzie się im dobrze powodzić i będą mieli patrona przy swojej śmierci. Kult Św. Józefa w Rędzinach być może wiąże się z bliskością kościoła parafialnego w Nisku, który ma właśnie takie wezwanie. Mieszkańcy Rędzin, gdy San zimą zamarał chodzili do Niska, latem przeprawiali się tam łódką. Mieszkańcy Rędzin Św. Józefowi w dniu jego święta:

„Cóżes po sobie zostawił
Cieśło mowiący milczeniem ?
Drewniany stół rodzinny, ławy,
Cedrowy młotek i hebel,
I białej linii kłosz,
I pióra drzewnych strużyn,
I wiklinowy kosz,
I prosty kij podróżny.

A przecież milczenie Twe
W sercach nam dzwoni.
A przecież Twa praca
Usprawnia nam dłonie.
Piastrunie Dzieciątka
I ojców patronie.

Po Tobie został kwiat
Od sniegu bielszej lilii.
Stóp Twoich został ślad
Idącym ścieżką ku niebu.

Na terenie sołectwa Olszowiec znaleźć można pozostałości po dawnej kolejce (potocznie zwane „śtreką”), która na przełomie XIX/XX wieku służyła do wywozu drewna z pobliskich lasów nad San. Dalej flisacy spławiali drewno rzeką do miejsca jego przeznaczenia.

Historia szczególnych miejsc:

Plebania w Pyszniczy została wybudowana w 1906 roku przez ówczesnego proboszcza ks. Tomasza Grodeckiego, który zmarł nagle, a wnętrze plebani wykończył jego następca ks. Ignacy Pyzik. Na szczególną uwagę zasługuje jadalnia z ciekawym ściennym malowidłem, zabytkowy parkiet i piece kaflowe. Sama bryła budynku jest wyjątkowo interesująca, a jej pomieszczenia były świadkami historycznych wydarzeń z pierwszej i drugiej wojny światowej. Obecnie budynek plebani jest w trakcie remontu. W 2008r. Został wpisany do rejestru zabytków.

Murowany Kościół Parafialny p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego zbudowany w latach 1926-1931.

Istnieje legenda o powstaniu naszego kościoła. Dawno temu do Puszczy Sandomierskiej przyjechał król na polowanie. Bardzo długo pędził za jakąś zdobyczą, nagle zobaczył pięknego i olbrzymiego jelenia, który miał w porożu widoczny krzyż. Król oznajmił: „To jest znak od Boga, więc tu powstanie Kościół Podwyższenia Krzyża Świętego.” Historia budowy obecnego kościoła jest następująca:

W wyniku działań I wojny światowej w 1914 r. drewniany zabytkowy kościół oraz dzwonnica zostały doszczętnie spalone. Budowę nowego murowanego kościoła rozpoczęto w 1925 r., wg projektu lwowskiego architekta Witolda Rawskiego. W 1926 r. kamień węgielny poświęcił Ordynariusz Diecezji Przemyskiej Ks. Bp Antoni Nowak. Kościół w stanie surowym ukończono w 1931r. Uroczystego poświęcenia kościoła dokonał Bp Franciszek Barda. Cegłę na budowę kościoła sprowadzano do Niska koleją. Do Pyszniczy gospodarze wozili ją na furmankach z żelaznymi kołami. Bywało, że konie grzęzły w błotnistej drodze i aby dotrzeć do celu trzeba było zdejmować część ładunku. W latach 60 - tych z inicjatywy ks. Władysława Szubargi wykonano polichromię i zainstalowano organy. W tym czasie powstał również ołtarz główny z wyrzeźbioną przez krakowskiego artystę Jana Sieka sceną Ukrzyżowania. W ciągu ostatnich dwudziestu lat z inicjatywy obecnego proboszcza ks. Jana Kłaka wykonano szereg koniecznych prac: kościół został pokryty miedzianą blachą, zmieniono wystój prezbiterium, położono nową polichromię, zmodernizowano ogrzewanie, mieszkańcy Pyszniczy ufundowali rzeźbione w drzewie lipowym stacje Drogi Krzyżowej, a w 2003 roku przeprowadzono remont organów.

Kopiec Grunwaldzki usypany został w centrum wsi w związku z uroczystymi obchodami 500 rocznicy Bitwy pod Grunwaldem w 1910r.

Związek Katolicko - Społeczny, do którego należało w parafii Pysznicza ok. 1000 osób, a któremu przewodniczył Jan Ziarno, podjął się organizacji obchodów. Inicjatywa ta spotkała się z poparciem społeczności. Największy udział mieli: Maria Bourdon, Kazimierz Szufel - kierownik szkoły oraz proboszcz parafii ks. Ignacy Pyzik. Kopiec usypali mieszkańcy wożąc ziemię na żelaznych furmankach, wzniesli na nim krzyż, posadzili dwa dęby

i ogrodzili go. Od tego czasu przy kopcu odbywały się patriotyczne uroczystości, chociaż Ojczyzny nie było na mapie. Kopiec Grunwaldzki w Pysznicy znajduje się w ogólnopolskim katalogu miejsc kulturywujących pamięć zwyczajstwa pod Grunwaldem.

Figurka Św. Jana Nepomucena ma około 100 lat. Znajduje się w kapliczce w dzielnicy Pyszniczy zwanej „Sołtysami”. Kapliczka najpierw była drewniana i uległa zniszczeniu w 1938 roku. Później mieszkańcy Pyszniczy wymurowali kapliczkę krytą gontem, która stała do 1992 roku. W 1992 roku mieszkańcy „Sołtysów” jako wotum za dar kapłaństwa księdza Mirosława Selwy, rozebrali starą kapliczkę i wybudowali nową. W 2002 roku dokonano renowacji figury Św. Jana Nepomucena, która nieodnawiana przez długie lata uległa zniszczeniu. Istnieje ustnie przekazywana informacja, że przy tej figurce modlili się kupcy jeżdżący po bursztyn nad Morze Bałtyckie. Na te tereny figurkę Św. Jana Nepomucena przywieźli Czeši. Propagując kult swojego patrona, jednocześnie w ten sposób znaczyli trasy i szlaki, aby nie pobraździć w drodze powrotnej.

Przestrzenna struktura miejscowości

Miejscowość Pysznicza położona jest w środkowej części gminy. Składa się z kilku osiedli (nazwy zwyczajowe – Sołtysy, Centrum, Kaczyiów, Szklana Górka, Podlesie, Podorenda, Ziarny, Podkościele, Podborek, Jasna Polana oraz Olszowiec i Rędziny, Sudoły i Malce). Wokół centrum w sposób naturalny skupiają się pozostałe osiedla. Każda z części miejscowości rozbudowuje się, powstają nowe domy jednorodzinne z estetycznie zagospodarowanym otoczeniem.

Przy skrzyżowaniu dróg: Pysznicza – Jastkowice – Stalowa Wola usytuowany jest cmentarz parafialny.

Od wschodu wieś otaczają malownicze, bogate w owoce runa leśnego kompleksy leśne. Na terenie tzw. „Żwirowni” (wyrobiska po żwirze) powstały nieduże stawy, w których żyją drobne gatunki ryb. Jest tam również stanowisko rosiczki – rośliny będącej pod ścisłą ochroną.

Na obrzeżach wsi, z dala od zabudowań usytuowany został Zakład Segregacji Odpadów wraz z gminnym wysypiskiem śmieci.

Przysiółki wsi Pysznicza: Sudoły i Malce, leżą nad Sanem, po obu jego stronach. Tak, że obszar ten przedzielony został szerokim pasmem rzeki, a odległość jaką należy pokonać, aby przejechać z jednego przysiółka do drugiego to ok. 6 km drogi.

Walory ukształtowania przestrzeni publicznej

Za uporządkowaną, zorganizowaną przestrzeń wiejską służącą mieszkańcom w różnym wieku uważa się tzw. „Olszynki”, znajdujące się pomiędzy ulicą Nowa a Kaczyłów, gdzie odbywają się imprezy plenerowe, jest tam scena, ławeczki oraz plac zabaw dla dzieci. Teren ten jest jednak za mały w przypadku organizacji dużych imprez plenerowych, ze względów bezpieczeństwa, konieczne jest zamykanie sąsiadujących ulic, co wiąże się ze skomplikowaną procedurą otrzymania zezwolenie.

Przy ulicy Krętej znajduje się stadion piłki nożnej na którym rozgrywane są mecze miejscowego zespołu piłkarskiego „Olimpia” Pysznica i inne imprezy sportowe. Po obu stronach boiska są zamontowane ławeczki dla kibiców.

Przez centrum miejscowości, wzdłuż drogi powiatowej, znajduje się chodnik, który pozwala w bezpieczny sposób przejść od skrzyżowania ulicy Krętej z ulicą Wolności do kościoła parafialnego w Pysznicy.

Miejscowość Pysznica ma dobrze rozwiniętą sieć dróg lokalnych.

Do zagospodarowania są tereny należące do gminy Pysznica, znajdujące się w centrum miejscowości: plac przy ul. Nowa oraz obszar ok. 2,5 ha pomiędzy ul. Podorenda a Wolności, a także pastwisko na osiedlu Podborek i 20 ha na osiedlu Podlesie.

Do wykorzystania jest też teren pastwiska tzw. „Błonie” w Sudolach o pow. 8 ha, budynek oraz teren byłej szkoły podstawowej. W Olszowcu odpowiednia do zagospodarowania na potrzeby mieszkańców byłaby działka u zbiegu ulic Wolności Rędziny, będąca obecnie własnością Skarbu Państwa.

3. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości

Analiza zasobów zawiera wykaz elementów materialnych oraz niematerialnych miejscowości, które mogą być wykorzystane w działaniach na rzecz odnowy.

Rodzaj zasobu	Opis (nazwanie) zasobu, jakim miejscowość dysponuje
Zasoby przyrodnicze	
Walory krajobrazu	Od zachodu rzeka San ze swoim malowniczym otoczeniem, przez centrum Pysznicy płynie rzeka Pyszenka, od wschodu Pysznicę otaczają lasy mieszane, które przybierają piękną barwę szczególnie jesienią
Walory klimatu	Bardzo wysoki stopień nasłonecznienia (cała Kotlina Sandomierska) o umiarkowanej wilgotności. Okres wegetacyjny trwa około 205 dni. Korzystne warunki klimatyczne dla zamieszkiwania i wypoczynku.
Walory szaty roślinnej, świat zwierzęcy	Na terenie sołectwa występują użytki i nieużytki rolne, kompleksy leśne. Skupiska drzew i krzewów wzdłuż rzek. Na terenie byłej żwirowni, 3 km na pld.-wsch. od centrum Pysznicy są uznane za pomnik przyrody (rozporządzeniem Nr 6 Wojewody Tarnobrzeskiego z dnia 28 czerwca 1991r.) na działce nr 1187 - rosiczka okrągłolistna i widłak torfowy
Wody - podziemne i powierzchniowe	Rzeka San (w 2005r. w III klasie jakości wód). zbiornik wód podziemnych GZWP 425 (Dębica-Stalowa Wola – Rzeszów) – w 2005r. III klas wód Wał przeciwpowodziowy, na odcinku który odgradza sołectwo Sudoly od rzeki San ze względu na pogarszający się stan techniczny stanowi zagrożenie dla mieszkańców sołectwa. rowy melioracyjne (m.in. Korzonki)
Gleby, kopaliny, budowa geologiczna	Utwory piaszczyste pochodzenia rzeczno-lodowcowego na których wykształciły się gleby bielcowe Gleby od rędzinnych wysokich klas bonitacyjnych – II do IV po piaszczyste Na terenie miejscowości przeważają gleby kwaśne. Gleby rędzinne wysokich klas bonitacyjnych (II – IV).

Drogi, dostępność komunikacyjna	MKS – 10 przystanków, PKS – 4 przystanki
Stan środowiska naturalnego	<p>Zaopatrzenie wsi w wodę, budowa kanalizacji wiejskiej, system zbiórki i segregacji odpadów wpłynęły pozytywnie na stan środowiska naturalnego.</p> <p>Badania zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego prowadzone na terenie województwa podkarpackiego wykazały, iż w 2005r. stężenia (m.in. SO₂, NO₂, CO, Pb) nie przekroczyły dopuszczalnych wartości zarówno dla ochrony zdrowia jak i ochrony roślin</p>
Sąsiedztwo	<p>Bliskość Niska i Stalowej Woli, w pobliżu park krajobrazowy i rezerwaty przyrody</p> <p>Sudoły łączą się z osiedlem Zasanie, rzeka San.</p>
Dziedzictwo kulturowe	
<p>Obiekty zabytkowe, obiekty o wartościach historycznych lub sentymentalnych</p>	<p>Na terenie miejscowości Pysznicza istnieje zabytkowy cmentarz żydowski wpisany do rejestru zabytków dnia 2 marca 1993r. Nr rej. zab. 490/A oraz zabytkowa plebania o niezwyklej architekturze i wnętrzu z niepowtarzalnymi malowidłami</p> <p>Miejsca ważne ze względów historycznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zabytkowa kaplica w Olszowcu • pomnik Marii Wandy Bourdon • Krzyż Grunwaldzki • Krzyż „Solidarności Wiejskiej” • Krzyż pamiątkowy na placu kościelnym • krzyż upamiętniający ofiary nurtów Sanu • tablice pamiątkowe w kościele parafialnym (Ks. I. Pyzika, M.W. Bourdon, Ks. Wł. Szubargę) • budynek byłej szkoły w Sudolach • krzyż przy domu S. Szewczyka • kapliczka przy ul. Sanowej • kapliczka św. Józefa w przysiółku Rędziny

<p>Osobliwości, tradycje, miejsca i przedmioty kultu</p>	<p><u>Pysznicki przyodziewek</u> – stroje ludowe, które są noszone do dziś (przez grupę utworzoną przy kościele parafialnym). Kobieta pysznicka nosi białą, ukrochmaloną, haftowaną, lnianą bluzkę na nia haftowany, kolorowy serdak, do tego suto marszczoną czerwoną spódnicę, na niej bieluchną, cienutką zapaskę. Do tego zgrabne, czerwone buciki wiązane do łydki, na niewielkim obcasiku. Na szyi zaś, sznur czerwonych korali. Głowę natomiast nakrywa kolorową chustą w duże kwiaty, wiązaną z tyłu głowy.</p> <p>Meżczyzna nosi słomiany kapelusz. Ubrany w bieluchną, czystą, lnianą koszulę, do tego szerokie spodnie w czarno - zielono - żółte pasy, włożone w wysokie, czerwone buty sięgające prawie do kolan. Na koszuli długi samodziąłowy płaszcz - kapotę, koloru brązowego lub białego zależnie od okoliczności. Przewiązany grubym, czerwonym pasem.</p> <p><u>Patron Publicznej Szkoły Podstawowej w Pysznicy</u> – Jan Paweł II i związany z tym <u>Międzylacieczalny Przegląd Twórczości Dzieci i Młodzieży Kapliczki i krzyże przydrożne.</u></p> <p>Na terenie wsi Pysznica kultywowane są tradycje związane głównie ze świętami kościelnymi: przygotowywanie wieńców dożynkowych, palm wielkanocnych, szopek bożonarodzeniowych, chodzenie „po kołędzie z Herodem”, procesje Bożego Ciała ulicami Pysznicy, przystrajanie domów lipą i tatarakiem na „Zielone świętki”, święcenie ziół i kwiatów.</p> <p>Osobliwości:</p> <p>W budynku byłej szkoły Polski Związek Hodowców Gołębi Pocztowych – sekcja 001 Stalowa Wola ma swój punkt wkładania gołębi pocztowych do lotu,</p> <ul style="list-style-type: none"> ● kapliczka przy ul. Sanowej, krzyż przy domu S. Szewczyka. ● Zabytkowa kaplica w Olszowcu ● kapliczka przy ul. Redziny ● krzyże i kapliczki przydrożne
--	---

<p>Znani ludzie,</p>	<p><u>Maria Wanda Bourdon</u> – długoletnia nauczycielka i animatorka życia społecznego <u>Ks. Władysław Szubarga</u> – proboszcz w latach 1942 - 1991 <u>Ks. Ignacy Pyzik</u> – proboszcz w latach 1906 -1942 <u>Ks. Karol Werner</u> - proboszcz w latach 1841 - 1872 <u>Ks. Jan Tokarski</u> - proboszcz w latach 1821 -1841 <u>Henryk Chochorowski</u> – sekretarz gminy, organista, animator życia kulturalnego wsi <u>Bronisław Cmela</u> – nauczyciel, założyciel drużyny harcerskiej, kółka rolniczego, kronikarz wydarzeń lokalnych <u>Karol Ziarno</u> – nauczyciel, w czasie II wojny światowej działał w Związku Walki Zbrojnej i kierował tajnym nauczaniem w okręgu krakowskim <u>Por. Jan Rostek</u> – oficer AK</p>
<p>Specyficzne nazwy</p>	<p>Sołtysy, Szklana Górka, Kaczyłów, Podborek, Ziarny Olszowiec od olszyny drzewa najczęściej występującego na tym terenie</p>
<p>Obiekty i tereny</p>	
<p>Tereny mieszkaniowe</p>	<p>Coraz częściej mieszkańcy sprzedają grunty rolne pod budownictwo mieszkaniowe.</p>
<p>Tereny dla funkcji rekreacyjno - turystycznej</p>	<p>Istnieje możliwość zagospodarowania działek wiejskich na rekreacyjno – turystyczne.</p>
<p>Tereny dla działalności gospodarczej</p>	<p>Nie są wyznaczone</p>
<p>Miejsca tradycyjnych spotkań, place i miejsca publiczne</p>	<p>Park „Olszynki”, sala Domu Kultury, budynki szkoły W sołectwie Sudoly najistotniejsze znaczenie dla sołectwa ma budynek byłej szkoły podstawowej. W budynku tym odbywają się zebrania wiejskie, przeprowadzane są wybory samorządowe oraz szkolenia, spotkania. W szkole znajduje się również punkt wkładań gołębi na lot przez Członków Polskiego Związku Hodowców Gołębi Pocztowych Sekcji Stalowa Wola</p>
<p>Miejsca sportu i rekreacji</p>	<p>Boisko sportowe przy ulicy Krętej</p>

<p>Szlaki turystyczne, ścieżki dydaktyczne, ścieżki rowerowe itp.</p>	<p>W okolicach Pysznicy istnieje możliwość realizacji ścieżek pieszych i rowerowych oraz szlaków turystyki konnej.</p> <p>W okolicach Sudolów istnieje możliwość realizacji ścieżek pieszych i rowerowych, miejsc do wędkowania, przystani rzecznych. Przebiega tędy trasa powiatowej ścieżki rowerowej.</p>
<p>Infrastruktura społeczna</p>	
<p>Szkoła i przedszkole</p>	<p>Zespół Szkół w Pysznicy</p> <p>Parafia rzymskokatolicka w Pysznicy.</p> <p>Odpusty:</p> <p>Podwyższenia Krzyża Świętego (14 września)</p> <p>Św. Jana Chrzciciela (24 czerwca)</p> <p>Kościóły i kaplice na terenie parafii:</p> <p>Kościół parafialny w Pysznicy wybudowany w latach 20-tych XX wieku</p> <p>Pysznica - Olszowiec, kaplica pw. Zesłania Ducha Świętego i św. Klary (3 km)</p> <p>Budynek parafialny wraz z plebania</p> <p>Zabytkowa plebania – niezamieszкана, wymaga generalnego remontu</p> <p>Domy zakonne:</p> <p>Zgromadzenie Córek Matki Bożej Bolesnej (Siostry Serafiki)</p>
<p>Biblioteka i kafejka internetowa</p>	<p>Gminna Biblioteka Publiczna w Pysznicy oprócz bogato wyposażonego księgozbioru, ma również trzy stanowiska komputerowe z dostępem do internetu</p> <p>W budynku gminnym działają na osobnych kontraktach z NFZ :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. NZOZ „Zdrowie Rodziny” w którym pracuje 2 lekarzy rodzinnych, 2 pielęgniarki, 2 osoby obsługi 2. Gabinet dentystyczny D. Dulny – 2 osoby 3. Gabinet dentystyczny M. Delekta-Nowak – 2 osoby 4. Gabinet Rehabilitacji Medycznej Ol-Meg zatrudniający 4 osoby 5. 2 pielęgniarki srodowiskowe oraz 1 położna
<p>Ochrona zdrowia</p>	

Wydarzenia kulturalne	<p>Imprezy kulturalne i sportowe, w których mogą uczestniczyć mieszkańcy wsi Pysznica odbywają się w miejscowych „Olszynkach” i na stadionie sportowym. Większe imprezy odbywają się w Stalowej Woli i w Nisku. Mieszkańcy korzystają również z oferty kulturalnej i sportowej Sandomierza, Tarnobrzega, Janowa Lubelskiego i Rzeszowa.</p>
Infrastruktura techniczna	<p>Miejscowość Pysznica posiada sieć energetyczna, wodociągowa, gazownicza, telefoniczna, funkcjonuje system selektywnej zbiórki odpadów. Działa sieć kanalizacji sanitarnej obejmująca centrum Pysznicy (gospodarstw domowych) pozostały obszar jest objęty pracami projektowymi w tym zakresie.</p>
Gospodarka, rolnictwo	
Miejsca pracy	Mieszkańcy nie utrzymują się z pracy w rolnictwie, pracują przeważnie w Stalowej Woli i Nisku.
Gospodarstwa rolne	W Pysznicy jest ok. 400 gospodarstw rolnych
Zakłady produkcyjne i warsztaty rzemieślnicze	Wytwórnia makaronów „Krismark”, piekarnia T. Rostek, Zakład Krawiecki „Marsyńska”, Centrum Stolarstwa Okiennej Kłosowski
Miejsca noclegowe, hotelowe, gastronomia itp.	W centrum Pysznicy, przy ul. Słonecznej w godzinach popołudniowych czynny jest bar „Kolosium”.
Inne	<p>Gminny Zakład Komunalny, Ośrodek Pomocy Społecznej, NZOZ „Zdrowie Rodziny”, urząd pocztowy, Bank Spółdzielczy w Tarnobrzegu Oddział Nisko Filia w Pysznicy, Spółdzielnia Kółek Rolniczych, Hurtownie materiałów budowlanych: „BAKPOL i „MAT”, firma deweloperska „Jasna Polana”, Warsztaty samochodowe” Wł. Kucio, E. Surowaniec, firma kamieniarska K. Swara, krzewy ozdobne” B.Molawka, usługi transportowe H. Tkacz, usługi transportowe Jan Herdzik, Rozmet, 2 kioski – Fryc, Apteka, Firma RA-PI, kopalnia piasku. Dwie pasieki pszczelarskie. Sprzedaż kwiatów i krzewów ozdobnych – Krystyna Oprych Wykonywanie instalacji elektrycznych – Józef Bajgierowicz, F.P.H.U. „Elektroserwis” - Robert Trawiński</p>
Kapitał społeczny i ludzki	

Kim są mieszkańcy, jak są zorganizowani?	Większość to rdzenni mieszkańcy, pojawia się jednak coraz więcej osób kupujących działki i buduje tutaj swoje domy – powstają nowe osiedla.
Organizacje działające na terenie miejscowości	Na terenie Pysznicy działają: Ochotnicza Straż Pożarna, Ludowy Zespół Sportowy „Olimpia” Pysznicza, Zespół Ludowy „Pyszniczanie”, Towarzystwo Regionalne Ziemi Pysznickiej im. Ks. Wł. Szubargi, grupy parafialne.
Inne	Wśród mieszkańców widać coraz większą chęć do działania na rzecz wspólnej integracji i poprawy warunków życia, we wsi panują dobre stosunki sąsiedzkie. Wyrobisko po kopalni piasku, które w okresie letnim stanowi miejsce wypoczynku nie tylko dla mieszkańców sołectwa Olszowiec, ale również dla mieszkańców okolicznych miejscowości w tym Stalowej Woli. Natomiast w okresie zimowym kąpieli zażywają tu tzw. „morsy”.

4. Analiza SWOT.

SILNE STRONY - ATUTY ROZWOJU MIEJSCOWOŚCI

- atrakcyjne położenie w pobliżu Stalowej Woli
- możliwość zagospodarowania terenu w centrum Pysznicy, w centrum Sudołów i nad rzeką San
- walory krajobrazowe otoczenia
- atrakcyjne tereny inwestycyjne
- dobre położenie geograficzne sołectwa
- czyste środowisko
- duża powierzchnia lasów
- bliskość rzek (San, Pyszenka)
- dobre wyposażenie w podstawową infrastrukturę techniczną: wodociąg, gazociąg, sieci energetyczne, sieć telefoniczna, system selektywnej zbiórki odpadów, częściowo rozbudowana sieć kanalizacyjna
- możliwość zakupu działek pod zabudowę
- duża atrakcyjność zasobów przyrodniczych i walorów turystycznych na terenie gminy
- dobre położenie geograficzne- malowniczy krajobraz: łąki, pastwiska, teren nad rzeką
- malowniczy krajobraz,
- rezerwy terenowe pod rozwój mieszkalnictwa i działalności gospodarczej,
- atrakcyjność zasobów przyrodniczych i walorów turystycznych w okolicy,
- walory krajobrazowe otoczenia – atrakcyjność osiedleńcza dla osób zmęczonych miejskością.

SŁABE STRONY - CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ MIEJSCOWOŚCI

- brak odpowiedniej do potrzeb infrastruktury rekreacyjnej i sportowej dla dzieci i młodzieży
- pogarszający się stan dróg lokalnych, dróg dojazdowych
- brak łatwego i taniego dostępu do szerokopasmowego internetu
- brak na terenie gminy odpowiedniej infrastruktury turystycznej (oznakowanie tras, miejsc atrakcyjnych, tablice informacyjne, miejsca wypoczynku, mała gastronomia, miejsca noclegowe itp.)
- mała ilość chodników w stosunku do natężenia ruchu i ilości pieszych

- niewystarczające zagospodarowanie terenów wiejskich
- niezagospodarowane rzeki
- brak urzędzonej świetlicy wiejskiej na spotkania mieszkańców, zajęcia dla dzieci, szkolenia
- mała aktywność ekonomiczna mieszkańców
- słabe zorganizowanie społeczeństwa
- brak placu zabaw oraz terenu rekreacyjno-sportowego
- niedostateczne oświetlenie dróg w mniejszych osiedlach
- bezrobocie

SZANSE I OKAZJE - MOŻLIWOŚCI ROZWOJU MIEJSCOWOŚCI, WYNIKAJĄCE Z OTOCZENIA

- dostępność do kapitału i środków pomocowych, w tym pochodzących z Unii Europejskiej, pozwalająca uzyskać dofinansowanie na realizację pomysłów mieszkańców
- popyt w Polsce i Europie na usługi turystyczne, oparte o zasoby przyrodnicze oraz walory kulturowe
- możliwość wykorzystania potencjału walorów przyrodniczych w tym dla rozwoju turystyki, ze względu na bliskość Stalowej Woli, parku krajobrazowego i rezerwatów przyrody
- możliwość stworzenia atrakcyjnego krajobrazowo, wygodnego i bliskiego naturze miejsca zamieszkania
- obecność w Unii Europejskiej
- dopłaty bezpośrednio do rolnictwa
- rozwój edukacji
- wzrost gospodarczy kraju i województwa
- istnienie warunków do tworzenia gospodarstw agroturystycznych
- wzrastające zaangażowanie mieszkańców w działania na rzecz wsi

ZAGROŻENIA - CZYNNIKI NIESPRZYJAJĄCE, WYNIKAJĄCE Z OTOCZENIA

- brak alternatywy spędzania czasu wolnego i zagrożenie patologią szczególnie wśród młodzieży,
- niewystarczający poziom integracji mieszkańców, ze względu na brak miejsca spotkań (plac zabaw i świetlica),
- brak alternatywy spędzania czasu wolnego i zagrożenie patologią szczególnie wśród młodzieży,
- niewystarczające fundusze na rozwój infrastruktury społecznej i komunikacyjnej, a także na właściwe zagospodarowanie terenów ważnych dla wizerunku wsi i funkcjonowania jego społeczności,
- zagrożenie powodziowe,
- ekonomiczne rozwarstwienie i ubożenie społeczeństwa,
- migracja młodych mieszkańców za granice i do dużych ośrodków miejskich,
- zmienność prawa i niewystarczająca jego znajomość
- mały przyrost naturalny i starzenie się społeczeństwa
- migracja młodych mieszkańców za granicę i do dużych ośrodków miejskich,
- zmiana funkcji sołectwa z rolniczej na „mieszkaniową” – wzrost liczby nieużytków szpecących krajobraz,
- wzrost natężenia ruchu samochodowego,
- mały przyrost naturalny,
- starzenie się społeczeństwa.

5. Nasza wizja.

Dlaczego chcemy odnowy miejscowości?

- chcemy poprawić warunki codziennego życia, wyrównać nasze szanse z lepiej rozwijającymi się terenami
- chcemy zapewnić dobre warunki dla rozwoju dzieci i młodzieży
- chcemy skorzystać z okazji sfinansowania naszych potrzeb np. poprzez pomoc unijną
- chcemy żyć w ładnym, estetycznym otoczeniu
- chcemy się lepiej poznać i zintegrować
- chcemy utworzyć dodatkowe źródła dochodu dla mieszkańców wsi

Jakie ma być nasze życie?

Miejscowość Pysznica będzie miejscowością:

- nowoczesna, bezpieczna, zadbana, z estetycznymi domami, ładnymi ogrodami, dobrze zagospodarowanymi terenami,
- dającą szansę na wypoczynek, sport i rekreację dla dzieci i młodzieży,
- zintegrowana, z aktywną i otwartą społecznością,
- dbają o dzieci i młodzież, a także integrującą wszystkich nowo przybyłych, tak by każdy mieszkaniec miał jak najlepsze warunki życia,
- dbają o zachowanie walorów przyrodniczych i kulturowych, eksponując swoje walory i otaczający krajobraz.

Dla realizacji naszej wizji konieczne będzie zaangażowanie i współdziałanie władz samorządowych gminy, powiatu i województwa, zwłaszcza w działaniach wymagających znacznego wkładu finansowego. Miejscowość Pysznica dzięki działaniom własnym, wspomaganym przez Urząd Gminy oraz fundusze zewnętrzne może stać się bardzo atrakcyjnym miejscem zamieszkania i wypoczynku.

6. Planowane zadania inwestycyjne i przedsięwzięcia aktywnizujące społeczność lokalną

Lp.	Nazwa	Cel	Czas realizacji	Koszt inwestycji /działania	Źródła finansowania
1.	Zagospodarowanie terenu w centrum wsi będący własnością gminy na centrum sportowo-rekreacyjno-kulturalne	Pobudzenie aktywności społecznej oraz zaspokojenie potrzeb kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych mieszkańców	2009-2011	2 000 000 zł	budżet gminy, środki unijne, praca mieszkańców,
2.	Remont i adaptacja budynku zabytkowej plebanii i zorganizowanie w nim m.in. centrum kultury i tradycji wraz z muzeum	Pobudzenie aktywności społecznej oraz zaspokojenie potrzeb kulturalnych i edukacyjnych mieszkańców	2009-2011	4 000 000 zł	budżet gminy, środki unijne, praca mieszkańców,
3.	Pozyskanie działki i urządzenie na niej placu zabaw – działka przy skrzyżowaniu ulic Wolności i Rędziny	Zagospodarowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	2009-2010	60 000 zł	budżet gminy, praca mieszkańców,
4.	Dokończenie budowy i wyposażenie nowego budynku gimnazjum oraz hali sportowej na potrzeby Zespołu Szkół	Pobudzenie aktywności społecznej oraz zaspokojenie potrzeb kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych mieszkańców	2009 – 2012	5 000 000 zł	budżet gminy, środki unijne, praca mieszkańców,

5.	Budowa chodników wzdłuż drogi powiatowej Zarzeczce-Rzeczyca Długa	Rozwój systemu komunikacji na terenie gminy	2009-2012	300 000 zł	budżet gminy, budżet powiatu, środki unijne, praca mieszkańców,
6.	Zakup strojów ludowych dla zespołów działających w Domu Kultury w Pysznicy	Zachowanie dziedzictwa kulturowego	2009	180 000,00 zł	budżet gminy, środki unijne,
7.	Renowacja nagrobków o dużej wartości historycznej na cmentarzu parafialnym	Zachowanie dziedzictwa kulturowego	2009	15 000 zł	Budżet gminy, wsparcie konserwatora zabytków
8.	Wybudowanie szatni przy boisku sportowym w Pysznicy	Pobudzenie aktywności społecznej oraz zaspokojenie potrzeb sportowo-rekreacyjnych mieszkańców	2009	500 000 zł	budżet gminy, praca mieszkańców,
9.	„Kultura” - remont i adaptacja budynku byłej szkoły w Sudolach na cele kulturalno-edukacyjne wsi	Pobudzenie aktywności społecznej oraz zaspokojenie potrzeb kulturalnych i edukacyjnych mieszkańców	2010-2016	1 000 000 zł	budżet gminy, praca mieszkańców,
10.	Działkę „Słotwiny” przeznaczyć na osiedle domów jednorodzinnych, jednocześnie wyznaczyć tam teren pod budowę boiska wielofunkcyjnego, placu zabaw dla dzieci	Rozwój gospodarczy gminy i poprawa warunków życia mieszkańców	2009 -2016	100 000 zł	budżet gminy, środki unijne, praca mieszkańców,

11.	Organizacja cyklicznych imprez lokalnych: - maj/ czerwiec „Dni Rodziny” - 24 czerwca – Jarmark Pysznicki na dzień św. Jana Chrzciciela (odpuść parafialny) - 14 września – na święto Podwyższenia Krzyża świętego (odpuść parafialny)	Aktywizacja i integracja mieszkańców	2009-2016	70 000 zł	budżet gminy, środki zewnętrzne, praca mieszkańców,
12.	Organizacja konkursów o charakterze lokalnym i regionalnym (m.in. Międzydiecezjalnego Przeglądu Twórczości Dzieci i Młodzieży Szkół Noszących imię Jana Pawła II	Aktywizacja i integracja mieszkańców	2009 - 2015	50 000 zł	budżet gminy, praca mieszkańców,
13.	Modernizacja dróg gminnych	Rozwój systemu komunikacji na terenie gminy	2009-2016	2 000 000 zł	budżet gminy, środki unijne, praca mieszkańców,
14.	„Aktywni” - zaprojektowanie oraz wykonanie boiska do koszykówki oraz do siatkówki na terenie byłej szkoły w Sudolach, budowa boiska do piłki nożnej	Pobudzenie aktywności społecznej oraz zaspokojenie potrzeb sportowo-rekreacyjnych mieszkańców	2010	200 000 zł	budżet gminy, praca mieszkańców, środki unijne
15.	Organizacja kursów i szkoleń doksztalcających	Pobudzenie aktywności społecznej oraz zaspokojenie potrzeb edukacyjnych	2010-2016	10 000 zł	budżet państwa, budżet gminy, środki unijne,

16.	Remont zabytkowej kaplicy w Olszowcu wewnątrz	Zachowanie dziedzictwa kulturowego	2010-2012	100 000 zł	budżet gminy, dotacja konserwatora zabytków, środki unijne, praca mieszkańców,
17.	Turniej solectw	aktywizacja i integracja mieszkańców	2009-2016	30 000 zł	budżet państwa, budżet gminy, środki unijne,
18.	Budowa sieci kanalizacyjnej I etap - Podlesie, sołectwa: Olszowiec i Sudóły oraz osiedle Jasna Polana	Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej	2009-2016	300 000 zł	budżet państwa, budżet gminy, środki unijne
19.	Projekt, wytyczenie i oznakowanie leśnej ścieżki przyrodniczo-dydaktycznej w Pyszniczy	Wspieranie rozwoju turystyki wiejskiej	2010-2014	40 000 zł	budżet gminy, środki unijne,
20.	Remont ogrodzenia zabytkowego cmentarza wraz z nową aranżacją otoczenia (zaprojektowanie i wykonanie zieleni)	Zachowanie dziedzictwa kulturowego	2010	20 000 zł	budżet gminy środki unijne
21.	Zapewnienie dostępu do szerokopasmowego internetu dla mieszkańców	Rozwój społeczeństwa informacyjnego na terenie gminy	2011- 2015	500 000 zł	budżet gminy, środki unijne, praca mieszkańców,

22.	Modernizacja placu zabaw i boiska sportowego wraz z ogrodzeniem terenu - osiedle Podborek	Pobudzenie aktywności społecznej oraz zaspokojenie potrzeb sportowo-rekreacyjnych mieszkańców	2011	50 000 zł	budżet gminy, środki unijne, praca mieszkańców,
23.	Wyznaczenie ścieżki rowerowej wzdłuż Sanu i dalej w kierunku Pyszenki oraz odpowiednie jej oznakowanie	Wspieranie rozwoju turystyki wiejskiej	2010	100 000 zł	budżet gminy, środki unijne, praca mieszkańców,
24.	Budowa parkingu przy cmentarzu parafialnym w Pysznicy	Rozwój systemu komunikacji na terenie gminy	2010-2013	10 000 zł	budżet gminy, środki unijne, praca mieszkańców,
25.	Wykonać zadanie wszystkich przystanków autobusowych	Rozwój systemu komunikacji na terenie gminy	2011 - 2013	30 000 zł	budżet gminy, środki unijne, praca mieszkańców
26.	Odnowienie i wyeksponowanie pomnika upamiętniającego M.W. Bourdon	Zachowanie dziedzictwa kulturowego	2011	7 000 zł	budżet gminy, środki unijne, praca mieszkańców,
27.	Wytyczenie ścieżki rowerowej (trasa Centrum – Kaczyłów – Podlesie - Centrum – Ziarny – Sudoły – Podborek)	Wspieranie rozwoju turystyki wiejskiej	2010-2012	100 000 zł	budżet gminy, środki unijne, praca mieszkańców,
28.	Przekształcenie budynku szkoły przy ul. Wolności 324 na centrum administracyjno-handlowo-usługowe	Rozwój gospodarczy gminy i poprawa warunków życia mieszkańców	2013 - 2016	1 500 000 zł	budżet gminy, praca mieszkańców,

29.	Adaptacja budynku tzw. „starej szkoły” na dom dziennego pobytu dla emerytów i rencistów	Rozwój gospodarczy gminy i poprawa warunków życia mieszkańców	2010 – 2016	500 000 zł	budżet gminy, praca mieszkańców,
30.	Monitorowanie do odpowiednich instytucji i ich ewentualne wsparcie w remoncie wału przeciwpowodziowego, którego zły stan jest zagrożeniem dla sołectwa Sudół	Rozwój gospodarczy gminy i poprawa warunków życia mieszkańców	2009 - 2016	100 000 zł	budżet gminy
31.	Dofinansowanie wymiany i utylizacji eternitu w gospodarstwach rolnych	Poprawa stanu środowiska naturalnego na terenie gminy	2009-2016		budżet gminy, budżet powiatu, środki unijne, praca mieszkańców

Istotne jest to, iż w realizacji większości tych zadań mieszkańcy mogą brać aktywny udział, a to przyczyni się do integracji społeczności i uzyskania spodziewanych przez mieszkańców efektów. Może być to pomoc w wykonywaniu prac porządkowych, przy urządzaniu terenów zielonych, zadbanie o czystość i porządek w miejscowościach, poprawa estetyki miejsc wspólnotowych, ale także domostw prywatnych, współorganizacja i uczestnictwo w organizowanych szkoleniach, imprezach.

8. Powiązania Planu odnowy miejscowości Pysznica z innymi dokumentami.

Opracowany *Plan odnowy miejscowości Pysznica na lata 2009 – 2016* jest spójny z:

- a) **Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013**
Działaniami osi 3 – Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarstwa wiejskiej
- b) **Strategią Rozwoju Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2020** – przyjęta przez Sejmik Województwa Podkarpackiego dnia 20 października 2006r. a w szczególności z celami:

- o cel 1, priorytet 4, kierunek działania 3 – (...) rozwijanie partnerstwa publiczno-prywatnego oraz służącego pozyskiwaniu środków z funduszy europejskich i innych zewnętrznych źródeł wspierających bezpośrednio lub pośrednio rozwój turystyki,
  - o cel 2, priorytet 4, kierunek działania 1 – rozbudowa i modernizacja sieci telekomunikacyjnej szczególnie na obszarach małych miast i wsi,
  - o cel 2, priorytet 4, kierunek działania 2 – zapewnienie powszechnego dostępu do cyfrowych technik komunikacyjnych,
  - o cel 3, priorytet 2 – odnowa wsi oraz modernizacja przestrzeni wiejskiej,
  - o cel 4, priorytet 5 – podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa,
  - o cel 5, priorytet 3 – rozwój kultury,
  - o cel 5, priorytet 4 - wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego ,
  - o cel 8, Priorytet 4 – propagowanie i rozwijanie obywatelskiego uczestnictwa w zaspokajaniu ludzkich potrzeb.
- c) **Strategią Rozwoju Gminy Pysznica na lata 2007-2013** uchwaloną przez Radę Gminy Pysznica dnia 28 grudnia 2007r.
- d) **Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pysznica** – zatwierdzonym Uchwałą XXXI/275/2002 Rady Gminy Pysznica z dnia 29 sierpnia 2002 r. z późn. zm.